

การศึกษาผลการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษา และพัฒนาสมอง ป้องกันโรคสมองเสื่อมของผู้รับบริการรายใหม่ ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี ของศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา

นางสาวเพ็ญพิชชา แสนสุข

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ประเมินความเหมาะสมของสื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ๒) เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดีของศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา ในเรื่องการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีคุณสมบัติดังนี้ ๑) ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง ๖๐ - ๗๐ ปี ๒) ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี และ ๓) เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดีได้จำนวน ๙๖ คน ตามการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย, ๒๐๑๔) และใช้คำร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์มีจำนวน ๖๓ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๓.๙๗ มีอายุระหว่าง ๖๐-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๓ จากการประเมินสื่อโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM คะแนนการประเมินสื่อร้อยละ ๘๕.๒๗ อยู่ในระดับดีมาก และการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจ ก่อน- หลังการศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม พบว่า ก่อนศึกษา Motion graphic มีผู้ตอบคำถามถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ข้อ ๕) วิตามินกลุ่มใดช่วยเรื่องการทำงานของสมองมากที่สุด รองลงมาข้อ ๖) การออกกำลังกายมีส่วนช่วยป้องกันสมองเสื่อมอย่างไร และ ข้อ ๔) ดัชนีมวลกาย(BMI)ที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุคือเท่าไร โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑๕.๘๗, ๑๗.๔๖ และ ๑๗.๔๖ ตามลำดับ และหลังศึกษา Motion graphic มีผู้ตอบคำถามถูกต้องเพิ่มขึ้นทุกข้อ และข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดโดยมีคะแนนร้อยละ ๑๐๐ ได้แก่ ข้อ ๖) การออกกำลังกายมีส่วนช่วยป้องกันสมองเสื่อมอย่างไร ๘) กิจกรรมในข้อใดไม่ช่วยป้องกันภาวะสมองเสื่อม และ ๑๐) ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ

การศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ทำให้ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี มีคะแนนหลังศึกษา Motion graphic อยู่ในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจที่ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้พัฒนาความรู้เพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อมได้

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การเพิ่มของประชากรสูงอายุอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดลงและจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการแพทย์และสาธารณสุข ทำให้อัตราการตายลดลง ประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น และอายุขัยเฉลี่ยของประชากรเพิ่มสูงขึ้น จากปรากฏการณ์ที่จำนวนและสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยมีระยะเวลาที่ค่อนข้างสั้นในการเตรียมรองรับการดูแลผู้สูงอายุที่จะเพิ่มขึ้นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ ยังมีผลกระทบต่อภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการบริหารประเทศอย่างมีนัยสำคัญ การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ จึงมีความสำคัญมากกับประชาชนที่กำลังทำงานอยู่ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของภาครัฐและประชากรวัยทำงานในอนาคตในการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ

จากรายงาน องค์การ Alzheimer's Disease International ในปีพ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประเมินว่ามีผู้ป่วยเป็นโรคสมองเสื่อมทั่วโลกมากกว่า ๓๕ ล้านคน อยู่ในเอเชียอาคเนย์ ๒.๔ ล้านคน สำหรับในส่วนของประเทศไทยนั้นจากรายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนโดยการตรวจ ร่างกายครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ โดยสำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ซึ่งทำการสำรวจประชาชนทั้งสิ้น ๒๑,๙๖๐ คน พบว่ามีผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีภาวะสมองเสื่อม ร้อยละ ๑๒.๔ โดยพบในผู้สูงอายุชายร้อยละ ๙.๘ ขณะที่ผู้สูงอายุหญิงพบที่ร้อยละ ๑๕.๑ เทียบเท่ากับผู้สูงอายุวัยเกิน ๖๐ ปี ทุกๆ ๘ คน จะพบเป็นโรคสมองเสื่อม ๑ คน และข้อมูลการคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุที่มีอาการสมองเสื่อมในประเทศไทย จากสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.๒๕๕๙ พบว่า เมื่อสังคมยังมีผู้สูงอายุสูงขึ้น ผู้ป่วยด้วยอาการสมองเสื่อมจะยิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยปี ๒๕๕๙ ข้อมูลอัตราความชุกผู้ป่วยสมองเสื่อม จำนวน ๖๑๗,๐๐๐ คน มีการคาดประมาณว่าในปี ๒๕๘๐ จะเพิ่มจำนวนเป็น ๑,๓๕๐,๐๐๐ คน

เขตสุขภาพที่ ๑๒ พบสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓) พบสัดส่วนประชากรสูงอายุร้อยละ ๑๔.๑๐ , ๑๔.๗๕ และ ๑๕.๑๘ ตามลำดับ และข้อมูลจาก HDC ย้อนหลัง ๓ ปี (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓) ผลการคัดกรองภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุด้วยเครื่องมือ AMT พบว่าความผิดปกติของสมองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๒, ๑.๒ และ ๑.๓ ตามลำดับ นอกจากนี้ สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการวิจัยการตลาดกับกลุ่มผู้สูงอายุระหว่าง ๕๕-๗๐ ปี จำนวน ๖๐๔ คน พบว่า สื่อที่ผู้สูงอายุมีการใช้งานมากที่สุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ อันดับ ๑ แอปพลิเคชันไลน์ (Line) ร้อยละ ๕๐ เนื่องจากใช้งานง่าย ในการติดต่อสื่อสาร อันดับที่ ๒ สื่อโทรทัศน์ ร้อยละ ๒๔ อันดับที่ ๓ เฟสบุ๊ก (Facebook) ร้อยละ ๑๖ ด้านรูปแบบโฆษณาที่เข้าถึงได้มากที่สุด ๕ อันดับ ได้แก่ ๑.โฆษณาทีวี (TVC) ๒.วิดีโอคลิป ๓.รูปภาพ ๔.บทความ และ ๕. Infographic (บุญยิ่ง คงอาษาภัทร, ๒๕๖๑) ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันภาวะสมองเสื่อมในกลุ่มประชากรวัยสูงอายุ จึงควรส่งเสริมความรู้เรื่องการป้องกันภาวะสมองเสื่อมในกลุ่มก่อนวัยสูงอายุและสูงอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันและดูแลตนเองให้ห่างไกลจากภาวะสมองเสื่อม

ในปี ๒๕๖๒ Cluster ผู้สูงอายุ ได้ผลิตสื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” เพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อมแก่ประชาชนกลุ่มก่อนวัยสูงอายุและผู้สูงอายุ โดยเผยแพร่ผ่านทาง Youtube, Facebook ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” เพื่อประเมินความเหมาะสมของสื่อและนำมาปรับปรุงพัฒนาการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อันจะส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพ ป้องกันภาวะสมองเสื่อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประเมินความเหมาะสมของสื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม

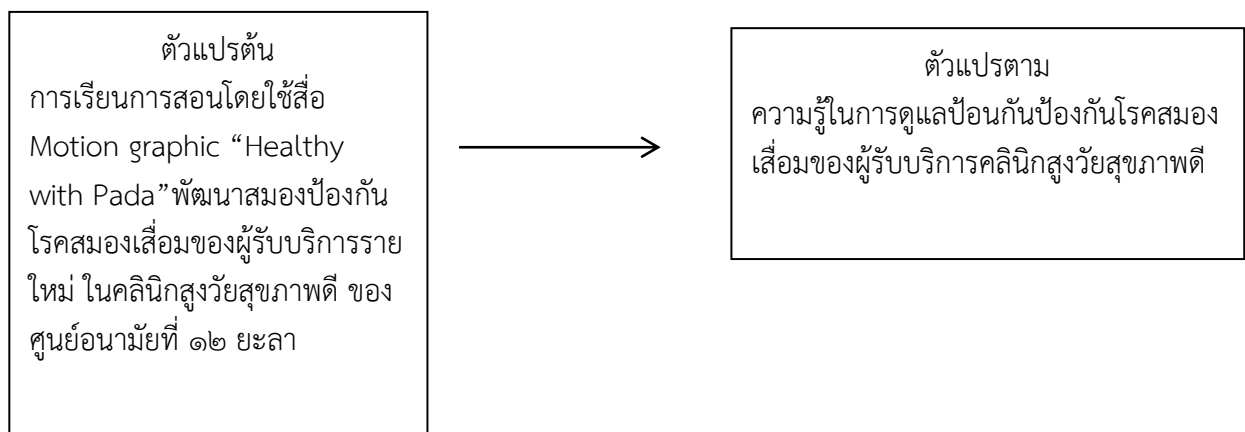
๒. เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดีของศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา ในเรื่องการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม

วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษาขอบเขตงาน

กรอบแนวคิด

๑. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและทบทวนสถิติที่เกี่ยวข้องทางด้านผู้สูงอายุในพื้นที่และจากข้อมูล
กระทรวงสาธารณสุข HDC

๒. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้รับคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษา

รูปที่ ๑ : การศึกษาผลการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อมของผู้รับบริการรายใหม่ ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี

วิธีการดำเนินงาน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติดังนี้ ๑) ผู้สูงอายุระหว่าง ๖๐-๗๐ ปี ๒) ผู้รับบริการรายใหม่ที่ได้รับการตรวจคัดกรองภาวะโรคสมองเสื่อม ๓) เป็นผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ประชากร คือ ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี ที่ได้รับการตรวจคัดกรองภาวะโรคสมองเสื่อมจำนวน ๑๒๖ คน ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่(การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย, ๒๐๑๔) ได้จำนวน ๙๖ คน แต่จากการเก็บข้อมูลพบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๖๓

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

๑. แบบประเมินของเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM ประเมินผ่านระบบ Google form แบ่งออกเป็น ๖ ส่วน ๑) เนื้อหาของสื่อ ๒) ความสามารถในการอ่านและทำความเข้าใจ ๓) การออกแบบดีไซน์องค์ประกอบสื่อหัวข้อย่อยตาราง แผนภูมิ ๔) การจัดออกแบบสื่อและการใช้ตัวอักษร ๕) สื่อที่กระตุ้นการเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้อ่าน และ ๖) ความเหมาะสมทางวัฒนธรรม

๒. แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังเรียน เรื่อง การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ประเมินผ่านระบบ Google form แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุเป็นคำถามปลายปิด ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามเรื่องการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม

๓. Motion graphic “Healthy with Pada” ตอนการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดให้ผู้เชี่ยวชาญสอบความถูกต้องของเนื้อหาจำนวน ๓ ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ ๑ ท่าน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ๑ ท่าน และ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ๑ ท่าน นำมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. ขั้นตอนเตรียมการก่อนเก็บข้อมูลผู้จัดทำเตรียมความพร้อมด้านแบบสอบถามแบบประเมินทั้งหมด

๒. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์รายละเอียดในการเก็บข้อมูล คือ ผู้รับบริการรายใหม่ ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี จำนวน ๙๖ คน โดยให้ทำแบบทดสอบก่อนศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada” ตอนการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม หลังจากนั้นเปิด Motion graphic หลังจากดูคลิปจบจึงให้ทำแบบประเมินสื่อโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM และทำแบบทดสอบหลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada”

๓. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์

ผลการดำเนินงาน/ผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อประเมินความเหมาะสมของสื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ๒. เพื่อศึกษาความรู้และความเข้าใจของผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี ในเรื่องการดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม จำนวน ๖๓ คน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงใช้แบบทดสอบก่อน-หลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada” จำนวน ๑๐ ข้อ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เสนอผลการวิเคราะห์ โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายจำแนกเป็น ๓ ตอนตามลำดับต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์คะแนนทดสอบก่อน-หลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada”

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์คะแนนประเมินสื่อด้วยเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๖๓ คน ซึ่งเป็นผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ(n=๖๓)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	๓๔	๕๓.๙๗
ชาย	๒๙	๔๖.๐๓

จากตารางที่ ๑ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน ๓๔ คน ร้อยละ ๕๓.๙๗ และเพศชาย จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี จำแนกตามอายุ (n=๖๓)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๖๐-๖๕	๓๗	๕๘.๗๓
๖๖-๗๐	๒๖	๔๑.๒๗

จากตารางที่ ๒ พบว่าส่วนใหญ่เป็นช่วงอายุ ๖๐-๖๕ ปี ร้อยละ ๕๘.๗๓ และ ๖๖-๗๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒๗ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์คะแนนทดสอบก่อน-หลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada”

การวิเคราะห์คะแนนทดสอบก่อน-หลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละข้อมูลคะแนนทดสอบก่อน-หลังศึกษา Motion graphic “Healthy with Pada” ผู้ตอบแบบสอบถาม (n=๖๓)

ข้อ ที่	คำถาม	ก่อนเรียน		หลังเรียน	
		จำนวน ที่ตอบถูก	ร้อยละ	จำนวน ที่ตอบถูก	ร้อยละ
๑	ข้อใดคือความหมายของภาวะสมองเสื่อม	๑	๑.๕๙	๖๒	๙๘.๔๑
๒	ข้อใดคืออาการของภาวะสมองเสื่อม	๓	๔.๗๖	๖๒	๙๘.๔๑
๓	ข้อใดยังไม่ถือว่าเป็นอาการของภาวะสมองเสื่อม	๔	๖.๓๕	๖๐	๙๕.๒๔
๔	ดัชนีมวลกาย(BMI) ที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุคือเท่าไร	๑๐	๑๕.๘๗	๖๒	๙๘.๔๑
๕	วิตามินกลุ่มใดช่วยเรื่องการทำงานของสมองมากที่สุด	๑๑	๑๗.๔๖	๖๑	๙๖.๘๓
๖	การออกกำลังกายมีส่วนช่วยป้องกันสมองเสื่อมอย่างไร	๑๑	๑๗.๔๖	๖๓	๑๐๐
๗	ข้อใดไม่ใช่การฝึกออกกำลังกายสมอง	๗	๑๑.๑๑	๖๐	๙๕.๒๔
๘	กิจกรรมในข้อใดไม่ช่วยป้องกันภาวะสมองเสื่อม	๗	๑๑.๑๑	๖๓	๑๐๐
๙	พฤติกรรมในข้อใดไม่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะสมองเสื่อม	๔	๖.๓๕	๖๑	๙๖.๘๓
๑๐	ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ	๔	๖.๓๕	๖๓	๑๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่าก่อนศึกษา Motion graphic มีผู้ตอบคำถามถูกต้องมากที่สุด ได้แก่ ข้อ ๕) วิตามินกลุ่มใดช่วยเรื่องการทำงานของสมองมากที่สุด รองลงมาข้อ ๖) การออกกำลังกายมีส่วนช่วยป้องกันสมองเสื่อมอย่างไร และ ข้อ๔) ดัชนีมวลกาย(BMI)ที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงการเกิดภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุคือเท่าไร โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๑๕.๘๗, ๑๗.๔๖และ๑๗.๔๖ ตามลำดับ และหลังศึกษา Motion graphic มีผู้ตอบคำถามถูกต้องเพิ่มขึ้นทุกข้อและข้อที่ได้คะแนนมากที่สุดโดยมีคะแนนร้อยละ ๑๐๐ ได้แก่ ข้อ ๖) การออกกำลังกายมีส่วนช่วยป้องกันสมองเสื่อมอย่างไร ๘) กิจกรรมในข้อใดไม่ช่วยป้องกันภาวะสมองเสื่อม และ ๑๐) ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะสมองเสื่อมในผู้สูงอายุ

การศึกษารั้ครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ทำให้ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี มีคะแนนหลังศึกษา Motion graphic อยู่ในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจที่ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้พัฒนาความรู้เพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อมได้

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์คะแนนประเมินสื่อด้วยเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM

การวิเคราะห์ข้อมูลของของผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี จำนวน ๖๓ คน ต่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อม ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละคะแนนของการประเมินสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM (n=๖๓)

ประเมินเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM	จำนวน (คน)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี	๖๓	๔๑.๙๔	๙๕.๒๗

จากตารางที่ ๔ แสดงจำนวนและคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการประเมินสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM พบว่า ผู้รับบริการรายใหม่ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดี ประเมินสื่ออยู่ในระดับดีมาก จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๒๗

ตารางที่ ๕ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเนื้อหา (n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
๑. เนื้อหา	๑. วัตถุประสงค์ (วัตถุประสงค์ของสื่อมีความชัดเจน ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้)	มีการระบุวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนในชื่อเรื่อง ภาพประกอบ หรือบทนำ (๒ คะแนน)	๖๑	๙๖.๘๓
		วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน (๑ คะแนน)	๑	๓.๑๗
		ไม่ระบุวัตถุประสงค์ หรือไม่มีบทนำก่อนเข้าเนื้อหาการแนะนำ (๐ คะแนน)	—	—
๒. เนื้อหาสาระ (เนื้อหาที่น่าสนใจและสามารถช่วยในการปรับพฤติกรรม)	๒. เนื้อหาสาระของสื่อมีการประยุกต์ใช้ความรู้ / ทักษะ ที่มุ่งไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้อ่าน (๒ คะแนน)	เนื้อหาสาระของสื่อมีการประยุกต์ใช้ความรู้ / ทักษะ ที่มุ่งไปที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้อ่าน (๒ คะแนน)	๕๗	๙๐.๔๘
		เนื้อหาสาระของสื่ออย่างน้อยร้อยละ ๔๐ มุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมหรือการกระทำที่พึงประสงค์ (๑ คะแนน)	๖	๙.๕๒
		เกือบทุกหัวข้อเน้นข้อเท็จจริงเชิงวิชาการอย่าง เดียวโดยไม่คำนึงพฤติกรรม (๐ คะแนน)	—	—
๓. ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตควร จำกัดตาม วัตถุประสงค์	๓. ขอบเขตเนื้อหา ตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถเรียนรู้ได้ในเวลาที่มีจำกัด (๒ คะแนน)	ขอบเขตเนื้อหา ตรงกับวัตถุประสงค์ และสามารถเรียนรู้ได้ในเวลาที่มีจำกัด (๒ คะแนน)	๖๐	๙๕.๒๔
		ขอบเขตเนื้อหาเกินขอบเขตของวัตถุประสงค์ แต่ไม่เกิน ๔๐% เป็นข้อมูลที่ไม่จำเป็นสามารถเรียนรู้ (๑ คะแนน)	๓	๔.๗๖
		ขอบเขตเนื้อหาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ และไม่สามารถเรียนรู้ได้ในเวลาที่มี (๐ คะแนน)	—	—
๔. บทสรุปและ ตัวอย่าง(บทสรุป ช่วยให้อ่านเห็น ประเด็นสำคัญ หรือตัวอย่างที่มีความสำคัญ)	๔. บทสรุป และมีการอธิบายคำสำคัญในคำต่าง ๆ รวมถึงการยกตัวอย่าง (๒ คะแนน)	มีบทสรุป และมีการอธิบายคำสำคัญในคำต่าง ๆ รวมถึงการยกตัวอย่าง (๒ คะแนน)	๕๖	๘๘.๘๙
		มีการทบทวน หรือ สรุปแนวคิดและหลักการบาง ช่วงของเนื้อหา (๑ คะแนน)	๗	๑๑.๑๑
		ไม่มีการสรุปหรือการยกตัวอย่าง (๐ คะแนน)	—	—

จากตารางที่ ๕ พบว่า ข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ๑) วัตถุประสงค์ ๓) ขอบเขตเนื้อหา ๒) เนื้อหา สาระ โดยมีคะแนนเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๙๖.๘๓, ๙๕.๒๔ และ ๙๐.๔๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ ตอบแบบสอบถามด้านความสามารถในการอ่านและความเข้าใจ (n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
๒.ความสามารถในการอ่านและเข้าใจ	๕.ระดับการอ่านระดับการอ่าน	เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ หรือต่ำกว่า สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ (๒ คะแนน)	๖๑	๙๖.๘๓
	ข้อความจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำ	เด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ถึงม.๒สามารถเข้าใจได้ (๑ คะแนน)	๒	๓.๑๗
	ให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจต่อสื่อ	เด็กในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ขึ้นไปถึงจะสามารถเข้าใจได้ (๐ คะแนน)	-	-
๖.รูปแบบการเขียนใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ใช้ภาษาพูดเพื่อสร้างความเข้าใจ	๑.ข้อความส่วนใหญ่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย (๒ คะแนน)	๕๘	๙๒.๐๖	
	๒.ใช้ประโยคที่ง่าย และใช้กันในชีวิตประจำวัน หรือศัพท์ที่รับรู้กันอย่างแพร่หลาย	๕	๗.๙๔	
	๑.ข้อความประมาณ ๕๐ % ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	-	-	
	๒.น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของประโยคมีข้อมูลวิชาการสอดแทรกอยู่ (๑ คะแนน)	-	-	
๗.คำศัพท์ที่ใช้ใช้คำทั่วไปที่ชัดเจนเช่น 'หมอ' มากกว่า 'ผู้เชี่ยวชาญ' / 'แพทย์'	๑.ใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่ายเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	๖๐	๙๕.๒๔	
	๒.คำศัพท์ทางเทคนิค แนวคิดมีคำอธิบายหรือยกตัวอย่าง	๓	๔.๗๖	
	๓.รูปภาพที่ใช้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา (๒ คะแนน)	-	-	
๘.บริบทของเนื้อหาที่มีความสำคัญ	๑.ใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่ายเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	๖๑	๙๖.๘๓	
	๒.คำศัพท์ทางเทคนิค,แนวคิดมีคำอธิบายหรือยกตัวอย่าง (๑คะแนน)	๒	๓.๑๗	
	๑.ใช้คำศัพท์ที่เข้าใจยากเป็นคำศัพท์ที่ไม่ใช้ในชีวิตประจำวัน	-	-	
	๒.ไม่มีตัวอย่าง เพื่ออธิบายคำศัพท์ทางเทคนิค และแนวคิด	-	-	
	๓.ใช้คำศัพท์ที่กว้างเกินกว่าจะเข้าใจ (๐ คะแนน)	-	-	
๙.หัวข้อที่ใช้ในสื่อสามารถส่งสารเพื่อให้เกิดการเรียกระบบการคิดของผู้อ่านและทำให้มีความสนใจที่จะเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป	บริบทของเนื้อหาที่มีความต่อเนื่อง (๒ คะแนน)	๖๑	๙๖.๘๓	
	บริบทของเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องประมาณ ๕๐% (๑ คะแนน)	๒	๓.๑๗	
	บริบทของเนื้อหาไม่มีความต่อเนื่อง (๐ คะแนน)	-	-	
๑๐.หัวข้อที่ใช้ในสื่อสามารถส่งสารเพื่อให้เกิดการเรียกระบบการคิดของผู้อ่านและทำให้มีความสนใจที่จะเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป	เกือบทุกหัวข้อ และเนื้อหาทำให้ผู้อ่านมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป (๒ คะแนน)	๖๑	๙๖.๘๓	
	ประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของหัวข้อ และเนื้อหาทำให้ผู้อ่านมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป (๑ คะแนน)	๒	๓.๑๗	
	หัวข้อ และเนื้อหาไม่ทำให้เกิดความน่าสนใจที่จะเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป (๐ คะแนน)	-	-	

จากตารางที่ ๖ พบว่า ข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ๕) ระดับการอ่าน ๘) บริบทของเนื้อหา ๙) หัวข้อที่ใช้ในสื่อสามารถส่งสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยมีคะแนนเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๙๖.๘๓, ๙๖.๘๓ และ ๙๕.๒๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการออกแบบ ดีไซน์ องค์ประกอบของสื่อหัวข้อย่อย, ตาราง, แผนภูมิ (n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน		เกณฑ์การประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๓. การออกแบบ ดีไซน์ องค์ประกอบของสื่อ หัวข้อย่อย, ตาราง, แผนภูมิ	๑๐.รูปที่ใช้ประกอบ(หน้าปก)	หน้าปกมีองค์ประกอบ ทั้ง ๓ ข้อ ดังนี้ (๒ คะแนน)	๖๒	๙๘.๔๑
		๑. รูปภาพทำให้เข้าถึงได้ง่าย		
		๒. รูปภาพหน้าปกดึงดูดความสนใจ		
	๑๑.รูปแบบในการออกแบบการออกแบบด้วยการวาดภาพเป็นลายเส้นอย่างง่ายสามารถสร้างความสมจริง และทำให้ผู้อ่านจดจำได้ดี และจดจำได้ง่าย	ภาพปกสามารถสื่อหรืออธิบายเนื้อหาภายในเล่มได้ชัดเจน หน้าปกมีองค์ประกอบ ๑ - ๒ ข้อ ดังนี้ (๑ คะแนน)	๑	๑.๕๙
		๑. รูปภาพทำให้เข้าถึงได้ง่าย		
		๒. รูปภาพหน้าปกดึงดูดความสนใจ		
	๑๒.ความเชื่อมโยงของรูปภาพกับเนื้อหา	ภาพปกสามารถสื่อหรืออธิบายเนื้อหาภายในเล่มได้ชัดเจน ไม่มีองค์ประกอบใดเลยใน ๒ ข้อ ดังนี้ (๐ คะแนน)	-	-
		๑. รูปภาพทำให้เข้าถึงได้ง่าย		
		๒. รูปภาพหน้าปกดึงดูดความสนใจ		
	๑๑.รูปแบบในการออกแบบการออกแบบด้วยการวาดภาพเป็นลายเส้นอย่างง่ายสามารถสร้างความสมจริง และทำให้ผู้อ่านจดจำได้ดี และจดจำได้ง่าย	มือองค์ประกอบ ทั้ง ๒ ข้อ ดังนี้ (๒ คะแนน)	๖๓	๑๐๐
๑.การออกแบบการวาดภาพเป็นลายเส้นอย่างง่าย / ภาพวาดที่เป็นลายเส้นที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่				
๒.ภาพประกอบมีแนวโน้มที่ผู้อ่านจะคุ้นเคย				
๑๒.ความเชื่อมโยงของรูปภาพกับเนื้อหา	มือองค์ประกอบ ทั้ง ๒ ข้อ ดังนี้ (๑ คะแนน)	-	-	
	๑.การออกแบบการวาดภาพเป็นลายเส้นอย่างง่าย / ภาพวาดที่เป็นลายเส้นที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่			
	๒.ภาพประกอบมีแนวโน้มที่ผู้อ่านจะคุ้นเคย			
๑๒.ความเชื่อมโยงของรูปภาพกับเนื้อหา	ไม่มีองค์ประกอบใดเลยใน ๒ ข้อ ดังนี้ (๐ คะแนน)	-	-	
	๑.การออกแบบการวาดภาพเป็นลายเส้นอย่างง่าย / ภาพวาดที่เป็นลายเส้นที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่			
	๒.ภาพประกอบมีแนวโน้มที่ผู้อ่านจะคุ้นเคย			
๑๒.ความเชื่อมโยงของรูปภาพกับเนื้อหา	รูปภาพภาพที่ประกอบในสื่อทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจแนวคิด และหลักจากรูปภาพ โดยไม่มีภาพอื่นๆมาขัดทำให้เสียสมาธิ (๒ คะแนน)	๖๓	๑๐๐	
	รูปภาพภาพที่ประกอบในสื่อไม่ค่อยเชื่อมโยง / รูปภาพที่ใช้ไม่สื่อสารกับผู้อ่าน (๑คะแนน)			
	ไม่รูปภาพที่ใช้สื่อสาร หรือมีการใช้รูปภาพมากเกินไปจนจำเป็นทำให้เกิดความสับสน (๐ คะแนน)			

ตารางที่ ๘ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการออกแบบ ดีไซน์ องค์ประกอบของสื่อ
หัวข้อย่อย,ตาราง,แผนภูมิ (n=๖๓)(ต่อ)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑๓.องค์ประกอบของ สื่อหัวข้อย่อย,ตาราง ,แผนภูมิ	ชั้นการจัดเตรียมข้อมูลที่มีความชัดเจน มีลำดับ และ ขั้นตอน พร้อมการยกตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้กับผู้อ่านพร้อมการยกตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจ ให้กับผู้อ่าน (๒ คะแนน)	๖๒	๙๘.๔๑
	การจัดเตรียมข้อมูลมีลำดับ และขั้นตอน ที่ไม่ชัดเจน ต่อความเข้าใจของผู้อ่าน มีลำดับ (๑ คะแนน)	๑	๑.๕๙
	ไม่มีการอธิบาย หัวข้อย่อย,ตาราง,แผนภูมิ(๐ คะแนน)	-	-
๑๔.คำบรรยายใต้ ภาพ คำบรรยายใต้ ภาพสามารถทำให้ ผู้อ่านเข้าใจได้อย่าง รวดเร็ว	คำบรรยายใต้ภาพ ตาราง แผนภูมิ สามารถอธิบายได้ ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้เกือบทั้งหมด และทำ ให้ผู้อ่านเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว (๒ คะแนน)	๖๓	๑๐๐.๐๐
	คำบรรยายใต้ภาพ ใต้ภาพ ตาราง แผนภูมิ อธิบายได้ ไม่ละเอียด และไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการสื่อสาร (๑ คะแนน)	-	-
	ไม่มีคำบรรยายใต้ภาพ (๐ คะแนน)	-	-

จากตารางที่ ๘ พบว่าข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุดได้แก่ ๑๑) รูปแบบในการออกแบบ ๑๒) ความ
เชื่อมโยงของรูปภาพกับเนื้อหา ๑๔) คำบรรยายใต้ภาพ โดยมีเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ ๑๐๐,๑๐๐ และ๑๐๐
ตามลำดับ

ตารางที่ ๙ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการจัดออกแบบสื่อและการใช้ตัวอักษร
(n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
๔.การจัด ออกแบบสื่อ และการใช้ ตัวอักษร	๑๕.การใช้ ตัวอักษร	องค์ประกอบของสื่อในการใช้ตัวอักษร	
		๑.มีการใช้ตัวหนังสือตัวใหญ่ในหัวข้อ และตัวเล็กใน เนื้อหา	
		๒.ตัวหนังสือต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑๒	
		๓.มีการจัดวางตัวอักษร โดยใช้ตัวหนา สีข้อความ ขนาด ตัวอักษร ที่มีความเหมาะสม	
		ไม่ใช้ตัวหนังสือตัวใหญ่ทั้งหมดในหัวเรื่อง และข้อความ เนื้อหาที่มีความยาวเป็นย่อหน้า	
		สื่อมีองค์ประกอบ ๓ ใน ๔ ข้อ (๒ คะแนน)	๖๒
	สื่อมีองค์ประกอบ ๒ ใน ๔ ข้อ (๑ คะแนน)	๑	๑.๕๙
	สื่อมีองค์ประกอบ ๑ หรือไม่มีข้อใดเลย(๐ คะแนน)	-	-
	หรือใช้รูปแบบตัวหนังสือมากกว่า ๖ รูปแบบ / ใช้ขนาดตัวหนังสือมากกว่า ๖ ขนาด ในหนึ่งหน้า		

ตารางที่ ๙ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านการจัดออกแบบสื่อและการใช้ตัวอักษร
(n=๖๓)
(ต่อ)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
๔.การจัด ออกแบบ สื่อ และ การใช้ ตัวอักษร	๑๖.รูปแบบการ จัดวางในการ ออกแบบสื่อ	องค์ประกอบของสื่อในการจัดรูปแบบการจัดวางในการ ออกแบบสื่อ ๑.ภาพประกอบอยู่ในหน้าเดียวกันติดกับข้อความที่ เกี่ยวข้อง ๒.รูปแบบการจัดวาง และการลำดับข้อมูลมีความ สอดคล้องเชื่อมโยงกันทำให้ผู้อ่านเข้าใจข้อมูลได้ง่าย ๓.มีการใช้ การแรเงาเพื่อเน้นคำสำคัญ, การนำคำใส่ใน กล่องข้อความ, การใช้ลูกศรชี้ เพื่อกำหนดจุดสนใจใน เนื้อหาที่สำคัญ ๔. มีการแบ่งสัดส่วนในการออกแบบที่มีความ เหมาะสมในการช่วยให้ผู้อ่านสบายตา และไม่ทำให้เกิด ความสับสน ๕.การใช้สีในการออกแบบที่สบายตา และสร้างให้ ผู้อ่านเกิดความสนใจ ไม่ว่าจะ เป็นสีที่ใช้กับตัวอักษร สี พื้นหลัง และสีรูปภาพประกอบ ๖.ความยาวต่อบรรทัดอยู่ในระหว่าง ๓๐-๕๐ อักขระ และมีการเว้นวรรคในการแบ่งประโยค ๗.มีความแตกต่างสูงระหว่างประเภทและกระดาษ ๘. กระดาษที่ใช้มีพื้นผิวที่ไม่มันวาว		
		สื่อมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๕ ข้อ (๒ คะแนน)	๖๒	๙๘.๔๑
		สื่อมีองค์ประกอบอย่างน้อย ๓ ข้อ (๑ คะแนน)	๑	๑.๕๙
		สื่อมีองค์ประกอบ ๒ ข้อ (หรือน้อยกว่า) มีการ ออกแบบที่อ่านยาก (๐ คะแนน)	-	-
	๑๗.หัวข้อย่อย	เนื้อหา มีการแบ่งหัวข้อย่อย และมีการจัดกลุ่มที่ ชัดเจนโดยแต่ละหัวข้อย่อยที่นำเสนอไม่เกินห้า รายการ(๒ คะแนน)	๖๓	๑๐๐
		หัวข้อย่อย ที่นำเสนอไม่เกินเจ็ดรายการ (๑ คะแนน)	-	-
		มีข้อมูลแสดงมากกว่าเจ็ดรายการโดยไม่มีหัวเรื่องย่อย (๐ คะแนน)	-	-

จากตารางที่ ๙ พบว่าให้ข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุด ได้แก่ ๑๗) หัวข้อย่อย ๑๕) การใช้ตัวอักษรรูปแบบ ๑๖) การจัดวางในการออกแบบสื่อหัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๑๐๐.๐๐,๙๘.๔๑และร้อยละ ๙๘.๔๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้าน กระตุ้นการเรียนรู้ และแรงจูงใจ ให้อ่าน (n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน		เกณฑ์การประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๕. สื่อที่กระตุ้นการเรียนรู้ และแรงจูงใจ ให้อ่าน	๑๘.สื่อที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน	มีข้อมูล หรือ คำถามและคำตอบ เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้อ่าน (๒ คะแนน) เนื้อหาที่มีการใช้รูปแบบคำถามและคำตอบเพื่อนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา (๑ คะแนน) เนื้อหาไม่มีการกระตุ้นการเรียนรู้แบบโต้ตอบ (๐ คะแนน)	๕๔ ๗ ๒	๘๕.๗๑ ๑๑.๑๑ ๓.๑๗
	๑๙.สื่อที่มีรูปแบบของการเสริมสร้างพฤติกรรม (Modelling of behaviours)	สื่อมีเนื้อหาที่ระบุชัดเจนในเรื่องการเสริมสร้าง/ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือ ทักษะต่างๆ (เช่น การเรียนรู้ด้านโภชนาการเน้นสร้างพฤติกรรมที่เฉพาะในเรื่องนั้น เช่นการอ่านฉลากผลิตภัณฑ์) (๒ คะแนน) สื่อมีเนื้อหาที่ระบุไม่ชัดเจน ข้อมูลใช้คำศัพท์เชิงเทคนิค ที่ผู้อ่านอาจตีความได้ยาก (ตัวอย่างเช่น ไฟเบอร์สูง: ๑-๔ กรัม ของไฟเบอร์ต่อการทำงาน ๑ ครั้ง) (๑ คะแนน) ข้อมูลที่อยู่ในสื่อไม่มีการจำกัดหมวดหมู่ หรือไม่มี การระบุที่ชัดเจน (๐ คะแนน) หัวข้อมีการแบ่งออกเป็นส่วนเล็ก ๆ เพื่อให้ผู้อ่าน ได้ทำความเข้าใจ และมีมุมมองต่อตนเอง ที่นำไปสู่การ	๖๓ - - -	๑๐๐ - - -
	๒๐.แรงจูงใจ ผู้คนมีแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ มากขึ้นเมื่อพวกเขาเชื่อว่าทำได้	รับรู้ความสามารถของตนเอง (๒ คะแนน) มีบางหัวข้อที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วนเล็ก ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจ และมี มุมมองต่อตนเอง ที่นำไปสู่การรับรู้ ความสามารถของตนเอง (๑ คะแนน) ไม่มีการแบ่งช่วง เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจ และมีมุมมองต่อตนเอง ที่นำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเอง (๐ คะแนน)	๕๑ ๑๒ -	๘๐.๙๕ ๑๙.๐๕ -

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุดได้แก่ข้อ ๑๙) สื่อที่มีรูปแบบของการเสริมสร้างพฤติกรรม ๑๘) สื่อที่สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อ่าน ๒๐) แรงจูงใจโดยมีเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๑๐๐ ,๘๕.๗๑ และ ๘๐.๙๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๑ จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความเหมาะสมทางวัฒนธรรม (n=๖๓)

ปัจจัยที่จะให้คะแนน	เกณฑ์การประเมิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
๖. ความเหมาะสมทางวัฒนธรรม	๒๑.การจับคู่ทางวัฒนธรรม	แนวความคิดและเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม และเหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย (๒ คะแนน)	๒๔	๓๘.๑๐
		แนวความคิด และเนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมายภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมและเหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมายเพียง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ (๑ คะแนน)	๓๙	๖๑.๙๐
		ไม่มีความเหมาะสม ทั้งแนวความคิด และเนื้อหา ภาษาที่ใช้ไม่มีความเหมาะสม และไม่ตรงกับประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมาย (๐ คะแนน)	-	-
๒๒.รูปภาพทางวัฒนธรรมและการยกตัวอย่าง	๒๒.รูปภาพทางวัฒนธรรม	รูปภาพและตัวอย่างที่ใช้ในสื่อนำเสนอในเชิงบวกเหมาะสมกับวัฒนธรรมนั้นๆ (๒ คะแนน)	๔๐	๖๓.๔๙
	และการยกตัวอย่าง	รูปภาพและตัวอย่างที่ใช้ในสื่อ นำเสนอที่มีความเป็นกลาง (๑ คะแนน)	๒๓	๓๖.๕๑
		ใช้ภาพในเชิงลบ ไม่เหมาะสม เช่น ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ผิดเกินจริงหรือ ใช้ภาพล้อเลียนการกระทำ หรือการยกตัวอย่าง (๐ คะแนน)	-	-

จากตารางที่ ๑๑ พบว่าข้อที่มีผู้ให้คะแนนสูงสุดได้แก่ ๒๑) กลุ่มเป้าหมายภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมและเหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มเป้าหมายเพียง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ๒๒) รูปภาพและตัวอย่างที่ใช้ในสื่อนำเสนอในเชิงบวกเหมาะสมกับวัฒนธรรมนั้นๆ โดยมีเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๖๑.๙๐ และ ๖๓.๔๙

จากการศึกษาการศึกษาผลการใช้สื่อ Motion graphic “Healthy with Pada” ตอน การดูแลรักษา และพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อมของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครบถ้วนจำนวน ๖๓ คน พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๕๘.๗๓ จากการประเมินสื่อโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM พบว่า ภาพรวมผลการประเมินสื่ออยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ ๙๕.๒๗ สำหรับผลการทดสอบความรู้ เรื่อง การดูแลรักษาและพัฒนาสมองป้องกันโรคสมองเสื่อมหลังจาก เปิด Motion graphic “Healthy with Pada” ให้กลุ่มตัวอย่างศึกษา พบว่า มีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นในระดับสูงทุกข้อ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจที่ดีขึ้น และสื่อสามารถนำไปพัฒนาความรู้ ด้านสมองเสื่อมได้

การนำไปใช้ประโยชน์

ควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาสื่อรูปแบบ Motion graphic ในประเด็นอื่นๆ เพื่อให้สื่อมีประสิทธิภาพและเหมาะสมไปใช้ในคลินิกสูงวัยสุขภาพดีและขยายผลในชุมชนผู้สูงอายุในพื้นที่เขตสุขภาพที่๑๒ ต่อไป

ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

๑. ผู้รับบริการส่วนใหญ่อ่านแบบประเมินไม่เห็นเพราะตัวหนังสือเล็กเกินไป ต้องให้เจ้าหน้าที่อ่านให้ ฟังและมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต บางครั้งสัญญาณขาดหายได้
๒. แบบประเมินมีจำนวนข้อมากเกินไปทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกเบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะ/วิจารณ์

๑. ควรเผยแพร่สื่อความรู้ Motion graphic “Healthy with Pada” แก่เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่เขตสุขภาพที่๑๒ ต่อไป
๒. ควรปรับแบบประเมินสื่อตัวใหม่มาใช้แทนเครื่องมือการสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability assessment of materiel: SAM เนื่องจากเนื้อหาและใช้เวลามากเกินไปในการประเมิน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องนี้ ผู้จัดทำขอขอบคุณ นพ.อรรถสิทธิ์ แดงมณี รักษาราชการแทนผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา นางทรงสมร พิเชียรโสภณ รองผู้อำนวยการศูนย์ฯสายวิชาการด้านส่งเสริมสุขภาพ คุณ นวพร เตโช หัวหน้ากลุ่มงานผู้สูงอายุ ดร.มัทริกา จินากุล หัวหน้ากลุ่มงาน วิทยานิพนธ์ วัยเรียนวัยรุ่น ซึ่งได้ให้คำปรึกษา รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเอกสารวิชาการฉบับนี้ มาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ Cluster สูงอายุทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความช่วยเหลือทำให้ การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๑๔.เอกสาร/เว็บไซต์อ้างอิง

- โครงการขับเคลื่อนกรมอนามัย๔.๐เพื่อความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชน(สขรส.)กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข.แบบประเมินสื่อสารและประชาสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้ Suitability
assessment of materiel: SAM (๒๕๖๒). [ระบบออนไลน์].[สืบค้นเมื่อ วันที่ ๓ มิถุนายน
เข้าถึงได้จาก:<http://dohhl/main.php?filename=index>;
- นพ.บรรลพ ศิริพานิชและคณะ.สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.๒๕๕๙.(๒๐๑๘).[ระบบออนไลน์]. [สืบค้นเมื่อ
วันที่๑๐มิถุนายน๒๕๖๓].เข้าถึงได้จาก:<https://thaitgri.org/?p=๓๘๔๒๗>
- บุญยี่ง คงอาษาภัทร. (๒๕๖๑). วิจัยการตลาดกับกลุ่มผู้สูงอายุ ๕๕-๗๐ ปี. [ระบบออนไลน์]. [สืบค้นเมื่อ วัน
๑๒มิถุนายน๒๕๖๓].เข้าถึงได้จาก:<https://www.thaipost.net/main/detail/๑๘๒๔๔>
- มารยาท โยทองยศ และผศ.ปราณี สวัสดิ์สรรพ ศูนย์บริการวิชาการสถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา
นวัตกรรมกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย.(๒๐๑๔).[ระบบออนไลน์]. [สืบค้น
เมื่อวันที่๗มิถุนายน๒๕๖๓].เข้าถึงได้จาก:[http://www.fsh.mi.th/km/wp
..content/uploads/๒๐๑๔/๐๔/esch.pdf](http://www.fsh.mi.th/km/wp_content/uploads/๒๐๑๔/๐๔/esch.pdf) ;
- ผศ.ดร.สุรีย์พันธุ์ วรพงศธร .PRECEDE – PROCEED Model [ระบบออนไลน์]. [สืบค้นเมื่อ วันที่ ๒มิถุนายน
๒๕๖๓].เข้าถึงได้จาก:<://hepa.or.th/assets/file/conference>
- นายแพทย์วิชัยเอกพลากรและคณะ.สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทยสถาบันวิจัยระบบ
[ระบบออนไลน์]. [สืบค้นเมื่อ วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓].เข้าถึงได้จาก:[https://www.hiso.or.th/
report๑.php](https://www.hiso.or.th/report๑.php)
- Clusternกลุ่มวัยสูงอายุกรมอนามัย.(๒๕๖๑).คู่มือส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและป้องกันภาวะสมองเสื่อม
สำหรับ ประชาชน.”ไม่ล้ม ไม่ลืม ไม่ซึมเศร้า กินข้าวอร่อย.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์
ราช วิทยาลัย. ISBN๙๗๘-๖๑๖-๑๑-๓๓๒๕-๒